

LICENČNÍ SMLOUVY V OBLASTI DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ A NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK V ČESKÉ REPUBLICCE

LICENSE AGREEMENTS FOR INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS IN THE CONTEXT OF THE NEW CIVIL CODE IN THE CZECH REPUBLIC

Ladislav Jakl

Metropolitná univerzita v Prahe

ABSTRAKT

Příspěvek se zabývá právní úpravou licenčních smluv v oblasti práv k duševnímu vlastnictví ve světle nového občanského zákoníku, který v České republice nabyl účinnosti od 1. ledna 2014. Zejména se zabývá právní úpravou typové licenční smlouvy, a to ke všem předmětům duševního vlastnictví. Příspěvek se zaměřuje na zvláštní ustanovení nového občanského zákoníku týkající se licencí k předmětům chráněným autorským zákonem, tedy k autorským dílům všeho druhu, jako jsou díla literární, umělecká a vědecká, která jsou jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a jsou vyjádřena v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě, včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam. Příspěvek se zabývá se i díly ve formě počítačových programů, databázemi, díly fotografickými a díly vyjádřeným postupem podobným fotografii. Samozřejmě i právy souvisejícími s díly autorskými. Dotýká se i smluv podobným licenčním smlouvám, avšak které nejsou jako typové smlouvy v občanském zákoníku upraveny.

ABSTRACT

The paper discusses legislation for license agreements for intellectual property rights in the context of the new civil code that came into effect in the Czech Republic on January 1, 2014. In particular, it discusses legislation for typified license agreements, covering all areas of intellectual property rights. The paper focuses on specific provisions of the new civil code that relate to licenses for authors' works, that is, authors' works of all forms, such as literal, artistic and scientific works, which are a unique result of the author's creative work and are expressed in an objective perceptible form, including electronic form, permanent or temporary, regardless of its extent, purpose or significance. The paper also discusses works in the form of computer programs, databases, photographic works and works created by methods similar to photography. Naturally, it also discusses rights associated with author rights. Additionally, it touches on agreements similar to license agreements which are not governed by the civil code as typified agreements.

I. ÚVOD

Předkládaný příspěvek se zabývá právní úpravou licenčních smluv v oblasti práv k průmyslovému a jinému duševnímu vlastnictví ve světle nového občanského zákoníku¹,

¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

který v České republice nabyl účinnosti od 1. ledna 2014. Tento nový občanský zákoník (dále též jen NOZ) obsahuje v ustanoveních oddílu 5 o licencích, v § 2358 až 2389 právní úpravu typového smluvního licenčního závazku, a to ke všem předmětům absolutních majetkových práv duševního vlastnictví. Příspěvek se zaměřuje na zvláštní ustavení nového občanského zákoníku týkající se licencí k předmětům chráněným autorským zákonem, tedy k autorským dílům všeho druhu, jako jsou díla literární, umělecká a vědecká, která jsou jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a jsou vyjádřena v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě, včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam. Zabývá se i díly ve formě počítačových programů, databázemi, díly fotografickými a díly vyjádřeným postupem podobným fotografií. Samozřejmě i právy souvisejícími s díly autorskými.

Strany mohou podle § 1746 k těmto předmětům ochrany duševního vlastnictví uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště jako typ smlouvy tímto novým občanským zákoníkem upravena.² V této souvislosti je namístě poznamenat, že v § 976 uvádí, že absolutní majetková práva, mezi něž patří práva k předmětům průmyslového a jiného duševního vlastnictví, působí vůči každému, nestanoví-li něco jiného zákon. Tato práva jsou ve smyslu § 496 odst. 2 NOZ nehmotnými věcmi.

II. PŘEDCHOZÍ STAV

V předchozích letech byly licenční smlouvy k předmětům průmyslového vlastnictví upraveny v tehdy platném obchodním zákoníku³, jmenovitě v jeho ustanoveních § 508 až 515. Podle těchto ustanovení licenční smlouvou k předmětům průmyslového vlastnictví opravňoval poskytovatel nabyvatele ve sjednaném rozsahu a na sjednaném území k výkonu práv z průmyslového vlastnictví a nabyvatel se zavazoval k poskytování určité úplaty, nebo jiné majetkové hodnoty. Licenční smlouva k předmětům průmyslového vlastnictví vyžadovala vždy písemnou formu. Stanovil-li tak zvláštní předpis, vyžadoval se k výkonu práva poskytnutého na základě smlouvy zápis do příslušného rejstříku těchto práv. Záviselo-li trvání práva na jeho výkonu, jak je tomu například u ochranných známek, byl nabyvatel k tomuto výkonu povinen. Poskytovatel byl povinen po dobu trvání smlouvy udržovat právo, pokud to povaha tohoto práva vyžadovala. Poskytovatel byl nadále oprávněn u nevýlučných licencí k výkonu práva, jež bylo předmětem smlouvy, a k poskytnutí jeho výkonu jiným osobám. Nabyvatel nebyl oprávněn přenechat výkon práva jiným osobám, pokud to nebylo v poskytnuté licenční smlouvě nebo jiném ujednání výslovně povoleno. Poskytoval byl povinen bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy poskytnout nabyvateli veškeré podklady a informace, jež jsou potřebné k výkonu práva podle smlouvy. Nabyvatel byl povinen utajovat poskytnuté podklady a informace před třetími osobami, ledaže ze smlouvy nebo z povahy poskytnutých podkladů a informací vyplývalo, že poskytovatel nemá zájem na jejich utajování. Za třetí osoby se nepovažovaly osoby, jež se účastnily na podnikání podnikatele a které podnikatel zavázal mlčenlivostí. Po zániku smlouvy byl nabyvatel povinen poskytnuté podklady vrátit a dále utajovat poskytnuté informace do doby, kdy se stanou obecně známými. Byl-li nabyvatel omezován ve výkonu práva z licence jinými osobami nebo zjistil-li, že jiné osoby toto právo porušují, byl povinen bez zbytečného odkladu podat o tom zprávu poskytovateli. Poskytovatel byl povinen bez zbytečného odkladu učinit potřebná právní opatření k ochraně výkonu práva nabyvatelem. Při těchto opatřeních byl nabyvatel povinen poskytnout poskytovateli potřebné spolupůsobení. Nebyla-li smlouva sjednána na dobu určitou, bylo ji možno vypovědět. Nestanovila-li smlouva jinou výpovědní

² TELEČEK, I., TŮMA, P. *Licenční smlouva v pojetí nového občanského zákoníku*. in: Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, Jakl, L.(ed.), Praha: MUP, 2012. ISBN 978-80-86855-87-5.

³ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, který byl § 3080 NOZ k 1. 1. 2014 zrušen.

lhůtu, nabývala výpověď účinnosti uplynutím jednoho roku od konce kalendářního měsíce, v němž byla výpověď doručena druhé straně.

V předpisech o průmyslovém vlastnictví⁴, jmenovitě v tak zvaném patentovém zákoně,⁵ byla otázka licencí v České republice upravena v jeho § 14 tak, že souhlas (licence) k využívání vynálezu chráněného patentem se poskytuje písemnou smlouvou. Licenční smlouva nabývala účinnosti vůči třetím osobám zápisem do patentového rejstříku, který vede Úřad průmyslového vlastnictví. V následujícím § 15 bylo stanoveno, že se patent převádí rovněž písemnou smlouvou, která rovněž nabývala účinnosti vůči třetím osobám zápisem do tohoto patentového rejstříku. Zákony o užitných vzorech⁶ a topografiích,⁷ pokud jde o licence, se odkazovaly na toto ustanovení v patentovém zákoně. Zákon o průmyslových vzorech⁸ obsahoval o licencích v § 32 obdobné ustanovení a taktéž to bylo i ve známkovém zákoně⁹ v § 18 s tím, že licenci na ochrannou známku je možno poskytnout na všechny nebo jen některé výrobky a služby, pro které je známka zapsána. Ve všech případech se uvažovala tak zvaná výlučná nebo nevýlučná licence. Shora uvedený český patentový zákon obsahoval vedle ustanovení o smluvních licencích i ustanovení § 19 o nabídce licence a § 20 o nucené licenci¹⁰.

Pokud jde o licence v oblasti autorských práv¹¹ (dále též jen „autorská licence“), byly tyto upraveny v autorském zákonu¹² v § 46 až 51. Licenční smlouvou autor poskytoval nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo užít (licenci) k jednotlivým způsobům nebo ke všem způsobům užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném, a nabyvatel se zavazoval, nebylo-li sjednáno jinak, poskytnout autorovi odměnu. Autor nemohl poskytnout oprávnění k výkonu práva dílo užít způsobem, který v době uzavření smlouvy ještě nebyl znám. Nabyvatel byl povinen licenci využít, ledaže bylo ve smlouvě sjednáno jinak. Autorská licenční smlouva vyžadovala písemnou formu, poskytovala-li se licence jako výhradní nebo u licencí nakladatelských. O podání návrhu na uzavření smlouvy šlo i tehdy, směřoval-li projev vůle i vůči neurčitému okruhu osob. S přihlédnutím k obsahu návrhu nebo k praxi, kterou strany mezi sebou zavedly, nebo zvyklostem mohla osoba, které byl návrh určen, vyjádřit souhlas s

⁴ Mezi předměty průmyslového vlastnictví zahrnuje Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví vynálezy, užitné vzory, průmyslové vzory, tovární nebo obchodní známky a známky služeb⁴, obchodní jméno, a údaje o provenienci zboží nebo označení původu. Za další úkol ochrany průmyslového vlastnictví tato úmluva pokládá i potlačování nekalé soutěže. V souvislosti s rozvojem vědy a techniky mezi tyto předměty byla v druhé polovině dvacátého století zahrnuta i ochrana topografií polovodičových výrobků.

⁵ Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ JAKL, L. *Právní ochrana duševního vlastnictví*, kapitola 6. Smlouvy o poskytnutí práv a převody práv k předmětům průmyslového vlastnictví. Praha: MUP, 2011, str. 86 až 108. ISBN 978-80-86855-78-3.

¹¹ Pojem duševního vlastnictví byl zcela jednoznačně definován v článku 2 Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, podepsané ve Stockholmu dne 14. července 1967. Pod pojmem duševního vlastnictví tato úmluva, vedle předmětů ochrany průmyslového vlastnictví, jak je uvádí Pařížská úmluva, rozumí práva k literárním, uměleckým a vědeckým dílům, práva k výkonům výkonných umělců, zvukovým záznamům a rozhlasovému vysílání, práva k vědeckým objevům a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké. Zjednodušeně lze konstatovat, že pojem duševního vlastnictví v sobě zahrnuje práva k předmětům průmyslového vlastnictví a práva k ostatním předmětům duševního vlastnictví. Pro tato ostatní práva se často používá pojmu autorskoprávní ochrana nebo také práva autorská a související (dříve označovaná též jako práva jim příbuzná). Někdy se v praxi i v literatuře setkáme i s pojmy autorská práva a práva průmyslová.

¹² Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

návrhem na uzavření smlouvy provedením určitého úkonu bez vyrozumění navrhovatele tím, že se podle ní zachová, zejména že poskytne nebo přijme plnění. V tomto případě bylo přijetí návrhu účinné v okamžiku, kdy byl tento úkon učiněn.

Autorská licence mohla být poskytnuta jako licence výhradní nebo licence nevýhradní; nevyplývalo-li ze smlouvy jinak, mělo se za to, že jde o licenci nevýhradní. V případě výhradní licence autor nesměl poskytnout licenci třetí osobě a byl povinen, nebylo-li sjednáno jinak, se i sám zdržet výkonu práva užití dílo způsobem, ke kterému licenci udělil. V případě nevýhradní licence byl autor nadále oprávněn k výkonu práva užití dílo způsobem, ke kterému licenci udělil, jakož i k poskytnutí licence třetím osobám. Nevýhradní licence získaná nabyvatelem před následným poskytnutím výhradní licence třetí osobě zůstávala zachována, pokud nebylo mezi autorem a nabyvatelem takové nevýhradní licence sjednáno jinak. Smlouva, kterou autor poskytnul třetí osobě licenci v době, kdy trvala výhradní licence nabyvatele k témuž způsobu užití, byla neplatná, ledaže nabyvatel výhradní licence k uzavření takové smlouvy udělil písemný souhlas. Na rozdíl od licenčních smluv na předměty průmyslového vlastnictví, nepožadoval autorský zákon vždy jejich písemnou formu; písemná forma se požadovala u licencí nakladatelských a licencí výhradních.

Bylo-li tak sjednáno ve smlouvě, mohl nabyvatel oprávnění, tvořící součást autorské licence zcela nebo zčásti, poskytnout třetí osobě (podlicenci). Nabyvatel mohl licenci postoupit pouze s písemným souhlasem autora; o postoupení licence a osobě, které byla licence postoupena, byl povinen autora informovat bez zbytečného odkladu. Při prodeji podniku či jeho části, která tvořila jeho samostatnou organizační složku, se k přechodu licence souhlas autora nevyžadoval, nebylo-li sjednáno jinak.

Výše odměny za autorskou licenci podle autorského zákona musela být ve smlouvě dohodnuta, nebo v ní musel být alespoň stanoven způsob jejího určení. Nebyla-li ve smlouvě dohodnuta výše odměny nebo alespoň způsob jejího určení, smlouva byla neplatná, s výjimkou případů, kdy z jednání stran o uzavření smlouvy vyplývala jejich vůle uzavřít smlouvu úplatně i bez určení výše odměny; v takovém případě byl nabyvatel povinen poskytnout autorovi odměnu ve výši, která byla obvyklá v době uzavření smlouvy za smluvních podmínek obdobných obsahu této smlouvy pro takový druh díla. Nebo strany ve smlouvě sjednaly, že se licence poskytuje bezúplatně.

Pokud autor poskytnul licenci k pronájmu originálu nebo rozmnoženiny díla zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam, vznikala výrobci takového záznamu vůči osobě, která originál nebo rozmnoženinu takto zaznamenaného díla pronajímala, právo na přiměřenou odměnu; tohoto práva se nemohl vzdát.

Pokud byla výše odměny dohodnuta v závislosti na výnosech z využití licence, byl nabyvatel povinen umožnit autorovi kontrolu příslušné účetní nebo jiné dokumentace ke zjištění skutečné výše odměny. Poskytnul-li nabyvatel takto autorovi informace označené nabyvatelem jako důvěrné, nesměl je autor prozradit třetí osobě ani je použít pro své potřeby v rozporu s účelem, ke kterému mu byly poskytnuty. Nabyvatel byl povinen poskytovat autorovi pravidelná vyúčtování odměny ve sjednaných časových obdobích; nebylo-li sjednáno jinak, byl povinen tak učinit alespoň jednou ročně. Nebyla-li odměna stanovena v závislosti na výnosech z využití licence a byla tak nízká, že byla ve zřejmém nepoměru k zisku z využití licence a k významu díla pro dosažení takového zisku, měl autor právo na přiměřenou dodatečnou odměnu. Při sjednání odměny podle autorského zákona se přihlíželo k účelu licence a způsobu a okolnostem užití díla a k územnímu, časovému a množstevnímu rozsahu licence.

Licence podle autorského zákona mohla být omezena na jednotlivé způsoby užití díla; způsoby užití díla mohly být omezeny rozsahem, zejména co do množství, místa nebo času. Nestanovila-li smlouva, ke kterým jednotlivým způsobům užití díla nebo k jakému rozsahu

užití se licence poskytuje, mělo se za to, že licence byla poskytnuta k takovým způsobům užití a v takovém rozsahu, jak to bylo nutné k dosažení účelu smlouvy.

Nestanovala-li smlouva nebo nevyplývalo-li z jejího účelu jinak, mělo se za to, že územní rozsah licence je omezen na území České republiky, že časový rozsah licence je omezen na dobu obvyklou u daného druhu díla a způsobu užití, nikoli však na dobu delší než jeden rok od poskytnutí licence. Mělo-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, tak od takového odevzdání, mělo se za to, že množstevní rozsah licence je omezen na množství, které je obvyklé u daného druhu díla a způsobu užití.

Nestanovala-li smlouva jinak, licence k rozmnožování díla zahrnovala oprávnění k pořízení rozmnoženin přímých i nepřímých, trvalých i dočasných, vcelku nebo zčásti, jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě. Nestanovala-li smlouva jinak, licence k rozmnožování díla zahrnovala i licenci k rozšiřování takto zhotovených rozmnoženin.

Autorský zákon obsahoval ustanovení o omezení nabyvatele licence. Nabyvatel nesměl upravit či jinak měnit dílo, jeho název nebo označení autora, ledaže bylo sjednáno jinak, nebo šlo-li o takovou úpravu či jinou změnu díla nebo jeho názvu, u které lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil; ani v takovém případě nabyvatel nesměl dílo nebo jeho název změnit, pokud si autor svolení vyhradil i pro tyto změny a nabyvateli byla taková výhrada známa. To platilo obdobně i při spojení díla s jiným dílem, jakož i při zařazení díla do díla souborného.

Pokud nabyvatel nevyužíval výhradní licenci vůbec nebo využíval ji nedostatečně a byly tím značně nepříznivě dotčeny oprávněné zájmy autora, mohl autor od smlouvy odstoupit. To neplatilo v případě, že nevyužívání nebo nedostatečné využívání licence bylo způsobeno okolnostmi převážně spočívajícími na straně autora. Autor mohl od smlouvy odstoupit teprve poté, kdy nabyvatele vyzval, aby v přiměřené lhůtě od dojití výzvy licenci dostatečně využil, a nabyvatel oprávnění dostatečně nevyužil ani přes tuto výzvu. Na možnost odstoupení jako následek marného uplynutí přiměřené lhůty musel autor nabyvatele ve výzvě upozornit. Výzvy nebylo třeba, jestliže využití oprávnění nabyvatelem nebylo možné anebo jestliže nabyvatel prohlásil, že licenci nevyužije. Pokud smlouva nestanovala jinak, autor nemohl právo na odstoupení od smlouvy uplatnit před uplynutím dvou let od poskytnutí licence, a mělo-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, od takového odevzdání; u příspěvků do periodického tisku s denní periodicitou činila tato lhůta tři měsíce a u ostatního periodického tisku jeden rok. Smlouva se rušila dnem doručení odstoupení nabyvateli. Autor byl povinen nahradit nabyvateli škodu odstoupením od smlouvy mu vzniklou, jestliže k tomu existovaly důvody zvláštního zřetele hodné. V úvahu se přitom braly zejména důvody, pro něž nabyvatel licenci dostatečně nevyužil. Nedošlo-li k využití licence vůbec, byl autor povinen vrátit nabyvateli odměnu, kterou od něj přijal na základě smlouvy, od které odstoupil; došlo-li k využití licence pouze nedostatečně, byl povinen vrátit odměnu sníženou o část, která s ohledem na poměr skutečněného a smlouvou nebo zákonem stanoveného rozsahu využití licence připadala na skutečněné využití. Byl-li nabyvatel povinen licenci využít a porušil-li tuto povinnost, zůstával autorův nárok na odměnu odstoupením od smlouvy nedotčen; pokud byla výše odměny dohodnuta v závislosti na výnosech z užití díla, mělo se za to, že autorovi vznikl nárok na odměnu ve výši, v jaké by mu vznikl, kdyby nabyvatel v době před odstoupením od smlouvy licenci dostatečně využil.

Podle autorského zákona, podle něhož se do 1. ledna 2014 v České republice vztahy z autorských licencí řešily, mohl autor písemně odstoupit od smlouvy, jestliže jeho dosud nezveřejněné dílo již neodpovídalo jeho přesvědčení a zveřejněním díla by byly značně nepříznivě dotčeny jeho oprávněné osobní zájmy. Smlouva se rušila dnem doručení písemného odstoupení od smlouvy nabyvateli. Autor byl povinen nahradit nabyvateli škodu, která mu odstoupením od smlouvy vznikla. Pokud autor projevil po odstoupení od smlouvy

opětovný zájem o užití díla, byl povinen přednostně nabídnout licenci nabyvateli, a to za podmínek srovnatelných s podmínkami původně sjednanými.

Autorský zákon řešil také, zda je nabyvatel licence povinen poskytnout autorovi na své náklady alespoň jednu rozmnoženinu autorova díla z rozmnoženin jím pořízených na základě příslušné licence. Takový případ nastal jen tehdy, bylo-li to možno na nabyvateli licence k rozmnožování díla spravedlivě požadovat a bylo-li to obvyklé.

Smrtí fyzické osoby nebo zánikem právnické osoby, které byla udělena licence, přecházela práva a povinnosti z licenční smlouvy na jejího právního nástupce. Licenční smlouva mohla takový přechod práv a povinností na právního nástupce vyloučit.

Autorský zákon uváděl zvláštní ustanovení pro licenční smlouvu nakladatelskou, tj. pro takovou licenční smlouvu, kterou autor poskytuje nabyvateli licenci k rozmnožování a rozšiřování díla slovesného, hudebně dramatického nebo hudebního, výtvarného, fotografie či díla vyjádřeného způsobem podobným fotografii (pokud nejde o užití díla v provedení výkonnými umělci), je licenční smlouvou nakladatelskou¹³. Pokud nevyplývalo ze smlouvy jinak, mělo se za to, že licence byla poskytnuta výhradně; to neplatilo, šlo-li o rozmnožování a rozšiřování díla v periodické publikaci. Nestanovila-li smlouva jinak, autor byl oprávněn před vydáním díla, v přiměřené lhůtě poskytnuté nabyvatelem, provést drobné tvůrčí změny díla, pokud nevyvolají na straně nabyvatele potřebu vynaložení nepřiměřených nákladů nebo nezmění-li se jimi povaha díla, (autorská korektura). Neumožnil-li nabyvatel autorovi provedení autorské korektury, mohl autor od smlouvy odstoupit, došlo-li by v důsledku toho k užití díla způsobem snižujícím jeho hodnotu. Byl-li množství rozsah licence omezen na určitý počet rozmnoženin a tyto rozmnoženiny byly rozebrány před uplynutím doby, na kterou byla licence udělena, a smluvní strany se nedohodly na zvýšení množství rozsahu licence do 6 měsíců ode dne, kdy autor vyzval nabyvatele k takové změně smlouvy, licence zanikla, pokud ještě trvala, marným uplynutím této lhůty¹⁴.

III. PRÁVNÍ ÚPRAVA LICENČNÍCH SMLUV PODLE NOVÉHO OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

Poté, co vstoupil v České republice v účinnost nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb., a byl zrušen dosavadní obchodní zákoník, dochází od 1. ledna 2014 k řadě změn i v oblasti právní úpravy týkající se licenčních smluv na předměty průmyslového a jiného duševního vlastnictví. Lze uvést, že po věcné stránce je řada ustanovení v novém občanském zákoníku shodná s dřívější právní úpravou obsaženou v dřívějším obchodním zákoníku; nicméně nastala řada změn, na které se tento příspěvek snaží zaměřit.

Pokud jde o základní ustanovení, obsažená v § 2358 a 2359 tohoto občanského zákoníku, licenční smlouvou poskytovatel poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci) v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a nabyvatel se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli odměnu. Po věcné stránce tedy nedošlo k podstatné právní úpravě, i když nový občanský zákoník používá termín „odměna“ namísto dříve v obchodním zákoníku užívaného termínu „úplata“.

Oproti předchozí právní úpravě, která byla obsažena v zákonech o průmyslovém vlastnictví, obchodním zákoníku a autorském zákoně, nový občanský zákoník základní ustanovení o licencích, jak průmyslově právních tak autorských, upravuje společně v § 2358 až 2389, když mluví o právech duševního vlastnictví. Samostatnou část však nový občanský

¹³ BOHÁČEK, M., JAKL, L. *Právo duševního vlastnictví*. Praha: VŠE, 2002, str. 133, ISBN 80-245-0463-4.

¹⁴ JAKL, L. *Právní ochrana duševního vlastnictví*, odst. 10.5.8 Smluvní licence v autorskoprávní oblasti. Praha: MUP, 2011, str. 193 až 195. ISBN 978-80-86855-78-3.

zákoník věnuje zvláštním ustanovením o licencích k předmětům chráněným autorským zákonem. Tato ustanovení upravují právní úpravu typového smluvního licenčního závazku, respektive tak zvanou typovou licenční smlouvu.

3.1. Forma licenčního ujednání typovou licenční smlouvou

Nový občanský zákoník oproti předchozím právním úpravám sjednocuje v § 2358 odst. 2 formu licenčního ujednání. Písemnou formu licenční smlouvy, jak průmyslově právní tak autorsko právní, vyžaduje jen tehdy, poskytuje-li se licence výhradní, nebo má-li být licence zapsána do příslušného veřejného seznamu. Za takový seznam se nepochybně považuje rejstřík licencí, který vede Úřad průmyslového vlastnictví v Praze. Licence k předmětům průmyslového vlastnictví, zapsaná do tohoto rejstříku, je účinná vůči třetím osobám zápisem do tohoto seznamu. To znamená, že i nevýhradní licence na předměty průmyslového vlastnictví, které nebudou zapsány do tohoto seznamu, stejně jako některé autorské licence, nemusí mít písemnou formu. Forma písemné licenční smlouvy není v NOZ blíže stanovena. Je nepochybné, že se nebude po věcné stránce příliš lišit od dosavadních zvyklostí u nás i v zahraničí.¹⁵

Podle ustanovení § 1746 NOZ mohou strany uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště jako typ smlouvy upravena. V případě, že smluvní strany zvolí jinou formu než licenční ujednání, měly by postupovat podle jeho ustanovení § 1746 až 1758, tj. uzavřít tak zvanou netypovou smlouvu. Jde o podobnou právní úpravu smlouvy nepojmenované (inominátní), s níž jsme se setkali v ustanovení § 269 odst. 2 dřívějšího obchodního zákoníku.

3.2. Povinnost využívat licenci

Nový občanský zákoník stanoví, že nabyvatel licence není povinen licenci využít, pokud trvání licence není závislé na jeho výkonu. V této souvislosti půjde nejspíše o licence na ochranné známky, kde je platnost zápisu ochranné známky podmíněna využíváním zapsaného označení pro dané výrobky či služby v průběhu posledních pěti let před podáním návrhu na zrušení ochranné známky.¹⁶ NOZ ukládá poskytovateli povinnost udržovat po dobu trvání licence právo, vyžaduje-li to povaha. To tedy přichází v úvahu u práv k předmětům průmyslového vlastnictví, kde je předpokladem platnosti práv placení udržovacích poplatků, jak je tomu zejména u patentů, užitečných vzorů, průmyslových vzorů a ochranných známek. Jde o stejné ustanovení, s nimž jsme se setkali v § 510 dříve platného obchodního zákoníku.

3.3. Druhy licencí

Nový občanský zákoník oproti předchozím právním úpravám v § 2360 sjednocuje terminologii druhů licencí a to na výhradní licence a nevýhradní licence. U autorsko právních licencí tedy nedochází ke změně, zatímco terminologie „výlučných a nevýlučných licencí“ se u českých licencí na předměty průmyslového vlastnictví opouští. Jde v podstatě o nepodstatnou úpravu, zejména z hlediska dikce v jiných jazycích. Stejně, jako tomu bylo i dříve, je-li ujednána výhradní licence, poskytovatel nemá právo poskytnout tutéž licenci třetí osobě po dobu, co výhradní licence trvá.

Pokud nebyla ve smlouvě ujednána výhradní licence podle § 2362 NOZ platí, že se jedná o nevýhradní licenci.

¹⁵ Formu licenční smlouvy lze nalézt např. Jakl, L. *Právní ochrana duševního vlastnictví*, odst. 10.5.8 Smluvní licence v autorskoprávní oblasti. Praha: MUP, 2011, str. 193 až 195. ISBN 978-80-86855-78-3, nebo Čada, K., Knížek, M. *Průmyslové vlastnictví a licence v tržním hospodářství*. 2. vyd., Praha: ÚPV, 2001, nebo Boháček, M., Jakl, L. *Právo duševního vlastnictví*. Praha: VŠE, 2002, str. 136-145, ISBN 80-245-0463-4.

¹⁶ § 31 zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách.

3.4 Sublicence poskytnutá poskytovatelem

Pokud poskytovatel udělil výhradní licenci, nemá právo poskytnout tutéž licenci třetí osobě po dobu, po kterou výhradní licence trvá. Pokud nebyl ve smlouvě výslovně ujednáno opak, musí se poskytovatel zdržet výkonu práva, ke kterému udělil výhradní licenci. V případě, že byla ve smlouvě výslovně ujednána možnost předmět využívat i samotným poskytovatelem, šlo by o tak zvanou dřívější sólovou licenci¹⁷. Pokud poskytovatel ujednal nevýhradní licenci, je oprávněn předmět licence i sám využívat a je rovněž oprávněn poskytnout nevýhradní licenci dalším třetím osobám. Nebyla-li ve smlouvě výslovně ujednána výhradní licence, platí, že se jedná o nevýhradní licenci. Pokud by poskytovatel za trvání výhradní licence bez písemného souhlasu jejího nabyvatele udělil třetí osobě licenci, taková licence podle ustanovení § 2360, odst. 2 NOZ nevznikne. Pokud však před poskytnutím výhradní licence byla poskytnuta nevýhradní licence, zůstává tato nevýhradní licence zachována.

3.5 Sublicence poskytnutá nabyvatelem

Nabyvatel může podle § 2363 až 2365 poskytnout část nebo celou nabytou licenci třetí osobě (postupníkovi) jen bylo-li to ujednáno v již uzavřené licenční smlouvě. Souhlas poskytovatele k udělení takové podlicence (sublicence) třetí osobě musí mít písemnou formu. Nabyvatel původní licence je povinen bez zbytečného odkladu sdělit poskytovateli, že takovou sublicenci udělil a sdělit i jméno osoby (postupníka), které sublicenci udělil. V případě, že byl převeden závod¹⁸ nabyvatele nebo jeho část, která tvoří jeho samostatnou složku, vyžaduje se souhlas k převedení licence jen tehdy, bylo-li to zvlášť ujednáno.

3.6 Odměna za licenci

Pokud jde o odměnu za poskytnutí licence, ze základního ustanovení § 2358 NOZ vyplývá, že se v licenční smlouvě nabyvatel musí zavázat, nebylo-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli licence odměnu (dřívější předpisy ji uváděly též jako „úhradu“ či „úplatu“). V §2366 se však uvádí, že pokud ve smlouvě nebyla ujednána výše odměny za poskytnutí licence, nebo způsob jejího určení, je smlouva přesto platná, pokud z jednání stran o uzavření smlouvy vyplývá jejich vůle uzavřít úplatnou smlouvu i bez určení výše odměny a že v takovém případě nabyvatel poskytovateli zaplatí odměnu ve výši, která je pro takové právo obvyklá v době uzavření smlouvy za obdobných smluvních podmínek. Smluvní strany si mohou ve smlouvě, také ujednat, že licence se poskytuje bezúplatně. Nový občanský zákoník se v ustanoveních o licencích nezmiňuje o tak zvaných křížových licencích, jak je známe například z ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 2006 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů.

Pokud byla výše odměny za licenci ujednána v závislosti na výnosech z využití licence, jak je to dosud obvyklé u licencí na předměty průmyslového vlastnictví, musí nabyvatel poskytovateli umožnit kontrolu příslušných účetních záznamů nebo jiné dokumentace ke zjištění skutečné výše odměny. NOZ pamatuje i na to, že nabyvatel poskytne poskytovateli informace označené nabyvatelem jako důvěrné. V tom případě nesmí poskytovatel prozradit třetí osobě ani je použít pro své potřeby v rozporu s účelem, ke kterému byly tyto informace poskytnuty. Nabyvatel je povinen předložit poskytovateli pravidelná vyúčtování odměny v ujednaných časových obdobích. Nebylo-li ujednáno jinak, je nabyvatel povinen tak učinit

¹⁷ BOHÁČEK, M., JAKL, L. *Právo duševního vlastnictví*. Praha: VŠE, 2002, str. 127, ISBN80-245-0463-4.

¹⁸ Nový občanský zákoník používá termínu „závod“ pro právnickou osobu, kterou dříve platný obchodní zákoník nazýval „podnikem“; pro dříve používaný termín „závod“ se užívá termínu „část“, pokud tvoří jeho samostatnou složku.

alespoň jednou ročně. Nabyvatel je povinen utajovat před třetími osobami podklady a sdělení, jichž se mu od poskytovatele dostalo, ledaže ze smlouvy nebo z povahy těchto podkladů a sdělení vyplývá, že na jejich utajování poskytovatel nemá zájem. Za třetí osobu se nepovažuje zaměstnanec ani ten, kdo se na podnikání nabyvatele účastní, byl-li jím zavázán k mlčenlivosti. Po zániku licence je nabyvatel podklady, které mu poskytovatel předal, vrátit. Sdělení od poskytovatele je nabyvatel povinen utajovat až do doby, kdy se stanou obecně známými.

Lze předpokládat, že se způsob stanovení odměn za licence nebude podstatně odlišovat od dosavadní praxe při stanovení úhrad za licence¹⁹.

3.7 Ohrožení, porušení a výpověď licence

Dojde-li k ohrožení nebo porušení nabyvatelovy licence, je podle § 2369 NOZ nabyvatel povinen zpravit o tom poskytovatele licence bez zbytečného odkladu, jakmile se o tom dozví. Poskytovatel poskytne nabyvatelovi součinnost k právní ochraně jeho licence. Pokud by k ohrožení licence docházelo například z důvodu, že se chystá nebo je podán návrh na zrušení patentu, o který se předmět licence opírá, pak by zřejmě přicházela aplikace i ustanovení § 2359 NOZ, podle něhož je poskytovatel povinen udržovat po dobu trvání licence právo, tj. v daném případě vyvinout úsilí k udržení patentu v platnosti.

NOZ řeší také v § 2370 situaci, kdy byla smlouva uzavřena na dobu neurčitou a byla podána výpověď této smlouvy. V takovém případě nabývá výpověď účinnosti uplynutím jednoho roku od konce kalendářního měsíce, v němž výpověď došla druhé straně.

IV. ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ PRO LICENCE K PŘEDMĚTŮM CHRÁNĚNÝM AUTORSKÝM ZÁKONEM

Nový občanský zákoník uvádí v § 2371 až 2389 zvláštní ustanovení pro licence k předmětům chráněným autorským zákonem (dále též jen „autorská licence“). Podobně jako je tomu u smluv na předměty průmyslového vlastnictví, licenční smlouvou k předmětům chráněným autorským zákonem autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva autorské dílo užít v původní nebo zpracované či jinak změněné podobě, a to určitým způsobem nebo všemi způsoby užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném a nabyvatel se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli odměnu. Autor může poskytnout oprávnění k výkonu práva užít autorské dílo jen způsobem, který je v době uzavření smlouvy znám; k opačnému ujednání se nepřihlíží. Licenci k užití autorského díla je nabyvatel povinen využít, ledaže je ujednáno jinak. Zde je oproti ustanovení § 2359 rozdíl, neboť u průmyslově právních licencí nabyvatel licence není povinen licenci využít, pokud trvání licence není závislé na jeho výkonu (jak je tomu například u ochranných známek).

4.1. Specifický způsob uzavření autorské licence

O podání návrhu na uzavření autorské licenční smlouvy jde i tehdy, směřuje-li projev vůle i vůči neurčitému počtu osob. Obsah smlouvy nebo jeho část lze určit také odkazem na licenční podmínky, jež jsou stranám známy nebo veřejně dostupné. S přihlédnutím k obsahu návrhu nebo praxi, kterou strany mezi sebou zavedly nebo zvyklostem, může osoba, která má v úmyslu návrh přijmout, vyjádřit souhlas s návrhem na uzavření smlouvy provedením určitého úkonu bez vyrozumění navrhovatele, zejména poskytnutím nebo přijetím plnění. V tomto případě je přijetí návrhu účinné v okamžiku, kdy byl tento úkon učiněn. Je-li v návrhu

¹⁹ JAKL. L. *Právní ochrana duševního vlastnictví*, odst. 6.9, Úhrady za poskytnutí licence a za převod, Praha: MUP, 2011, str. 99 až 102. ISBN 978-80-86855-78-3.

adresovaném neurčitému okruhu osob, který lze přijmout bez vyrozumění navrhovatele, stanovena lhůta k přijetí, nelze návrh během této lhůty odvolat.

4.2. Odměna za poskytnutí autorské licence

Není-li odměna za poskytnutí licence ujednána v závislosti na výnosech z využití licence a je-li tak nízká, že je ve zřejmém nepoměru k zisku z využití licence a k významu předmětu licence pro dosažení takového zisku, má autor právo na přiměřenou dodatečnou odměnu; tohoto práva se nemůže vzdát. Výši dodatečné odměny určí soud, který přihlédne zejména k výši původní odměny, dosaženému zisku z využití licence, významu díla pro takový zisk a k obvyklé výši odměny ve srovnatelných případech, pokud je stanovena v závislosti na výnosech;²⁰ tím není vyloučena mimosoudní dohoda stran o výši dodatečné odměny. Toto ustanovení NOZ připomíná řešení, které je známé i z ustanovení patentového zákona o podnikových vynálezech.²¹

4.3. Omezení nabyvatele licence

Označení autora smí nabyvatel upravit či jinak změnit, jen bylo-li to ujednáno. Nabyvatel smí dílo nebo jeho název upravit či jinak měnit, jen bylo-li to ujednáno, ledaže se jedná o takovou úpravu nebo jinou změnu, u níž lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil; ani v takovém případě však nabyvatel nesmí dílo nebo jeho název upravit nebo jinak změnit, vyhradil-li si autor svolení a je-li nabyvateli taková výhrada známa.

Obdobné ustanovení NOZ platí i při spojení díla s jiným dílem nebo při zařazení díla do díla souborného.

Autorská licence může být omezena na jednotlivé způsoby užití díla; způsoby užití díla mohou být omezeny rozsahem, zejména co do množství, místa nebo času. NOZ vychází z předpokladu, že licence byla poskytnuta k takovým způsobům užití a v takovém rozsahu, jak to je nutné k dosažení účelu smlouvy.

Nevyplývá-li z účelu smlouvy jinak, má se za to, že územní rozsah licence je omezen na území České republiky, časový rozsah licence je omezen na dobu obvyklou u daného druhu díla a způsobu užití, nikoli však na dobu delší než jeden rok od poskytnutí licence, a má-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, tak od takového odevzdání, a množství rozsah licence je omezen na množství, které je obvyklé u daného druhu díla a způsobu užití.

Autorská licence k rozmnožování díla

Licence k rozmnožování díla zahrnuje oprávnění k pořízení rozmnoženin přímých i nepřímých, trvalých i dočasných, vcelku nebo zčásti, jakýmikoli prostředky a v jakékoli formě. Licence k rozmnožování díla zahrnuje i licenci k rozšiřování takto zhotovených rozmnoženin.

²⁰ Z publikovaných rozhodnutí o přiměřené odměně v oblasti autorskoprávní z dřívějších dob je možno citovat např. rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 4. 2004, in Jakl, L. *Sbírka soudních rozhodnutí ve věcech práv k duševnímu vlastnictví*, Praha: ELSO group, 2007, rozhodnutí č. 8, ve věci 23C 170/98-224. Podle tohoto rozhodnutí je pro stanovení přiměřené odměny rozhodující obvyklost ve shodném, obdobném či srovnatelném případě. Je nutno přihlédnout nikoliv k autorskému renomé autorky či díla (fotografie), či k částkám, které jsou jí smluvně placeny za zhotovení jiných děl, ale je nutno přihlížet také k tomu, v jakém místě, jakým způsobem bylo dílo prezentováno.

²¹ § 9 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích.

Lze-li to na nabyvateli licence k rozmnožování autorského díla spravedlivě požadovat a je-li to obvyklé, poskytne nabyvatel autorovi na své náklady alespoň jednu rozmnoženinu autorova autorského díla z rozmnoženin jím pořízených na základě příslušné licence.

4.4. Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele

Nevyužívá-li nabyvatel výhradní licenci vůbec nebo využívá-li ji nedostatečně a jsou-li tím značně nepříznivě dotčeny oprávněné zájmy autora, může autor od smlouvy odstoupit. To neplatí v případě, že nevyužívání nebo nedostatečné využívání licence je způsobeno okolnostmi převážně spočívajícími na straně autora. Autor může z těchto důvodů od smlouvy odstoupit teprve poté, kdy nabyvatele vyzve, aby v přiměřené lhůtě od doručení výzvy licenci dostatečně využil, a nabyvatel oprávnění dostatečně nevyužije ani přes tuto výzvu. Na možnost odstoupení jako následek marného uplynutí přiměřené lhůty musí autor nabyvatele ve výzvě upozornit. Výzvy není třeba, jestliže využití oprávnění nabyvatelem není možné anebo jestliže nabyvatel prohlásí, že licenci nevyužije.

Autor nemůže právo na odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele uplatnit před uplynutím dvou let od poskytnutí licence, popřípadě od odevzdání autorského díla, bylo-li nabyvateli odevzdáno až po poskytnutí licence; u příspěvků do periodického tisku s denní periodicitou činí tato lhůta tři měsíce a u ostatního periodického tisku jeden rok. Vyžaduje-li se výzva nabyvateli, aby v přiměřené době licenci dostatečně využil, nelze před uplynutím lhůt uvedených v odstavci 1 učinit ani takovou výzvu.

Jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, nahradí autor nabyvateli škodu, která mu vznikla odstoupením od smlouvy. Přitom se vezmou v úvahu zejména důvody, pro něž nabyvatel licenci dostatečně nevyužil.

Nedošlo-li k využití licence vůbec, vrátí autor nabyvateli odměnu, kterou od něho přijal na základě smlouvy, od které odstoupil; došlo-li k využití licence pouze nedostatečně, vrátí autor odměnu sníženou o část, která s ohledem na poměr mezi uskutečněným a mezi ujednaným nebo zákonem stanoveným rozsahem využití licence připadá na uskutečněné využití. Byl-li nabyvatel povinen licenci využít a porušil-li tuto povinnost, zůstává právo autora na odměnu odstoupením od smlouvy pro nečinnost nabyvatele nedotčeno. Byla-li odměna ujednána v závislosti na výnosech z užití autorského díla, má se za to, že autorovi vzniklo právo na odměnu v té výši, v jaké by mu vzniklo, kdyby nabyvatel v době před odstoupením od smlouvy licenci dostatečně využil.

4.5. Odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora

Autor může odstoupit od smlouvy tehdy, neodpovídá-li již autorské dílo, které dosud nebylo zveřejněno, jeho přesvědčení a zveřejněním autorského díla by byly značně nepříznivě dotčeny jeho oprávněné osobní zájmy. Autor nahradí nabyvateli škodu, která mu odstoupením od smlouvy vznikla. Účinky odstoupení nastanou nahrazením škody nebo poskytnutím dostatečné jistoty. Projeví-li autor po odstoupení od smlouvy z tohoto důvodu opětovný zájem o užití autorského díla, nabídne licenci přednostně nabyvateli za podmínek srovnatelných s podmínkami původně ujednanými.

4.6. Zánik licence

Smrtí fyzické osoby nebo zánikem právnické osoby, které byla udělena licence, přechází práva a povinnosti z licenční smlouvy na jejího právního nástupce. Licenční smlouva může takový přechod práv a povinností na právního nástupce vyloučit.

4.7. Zvláštní ustanovení pro licenční smlouvu nakladatelskou

Licenční smlouvou nakladatelskou poskytuje autor nabyvateli licenci k rozmnožování a rozšiřování autorského díla slovesného, hudebně dramatického nebo hudebního, výtvarného, fotografického nebo vyjádřeného způsobem podobným fotografii, nejde-li o užití autorského díla v provedení výkonnými umělci. Nebyla-li ve smlouvě uzavřené v písemné formě výslovně ujednána nevýhradní licence, hledí se na licenci jako na výhradní; to neplatí, jde-li o rozmnožování a rozšiřování autorského díla v periodické publikaci.

Nabyvatel poskytne autorovi před vydáním autorského díla přiměřenou lhůtu k provedení drobných tvůrčích změn jeho díla, které nevyvolají na straně nabyvatele potřebu vynaložení nepřiměřených nákladů a jimiž se nezmění povaha díla (autorská korektura). Neumožní-li nabyvatel autorovi provedení autorské korektury, může autor od smlouvy odstoupit, došlo-li by v důsledku toho k užití autorského díla způsobem snižujícím jeho hodnotu.

Je-li množství rozsah licence omezen na určitý počet rozmnoženin a tyto rozmnoženiny byly rozebrány před uplynutím doby, na kterou byla licence udělena, zaniká licence, nedohodnou-li se strany na zvýšení množství rozmnoženin do šesti měsíců ode dne, kdy autor nabyvatele k takové změně smlouvy vyzve.

4.8. Zvláštní ustanovení pro práva související s právem autorským

a pro právopořizovatele databáze

Mezi práva související s právem autorským se zahrnují práva výkonného umělce k uměleckému výkonu, tj. osobnostní a majetková práva výkonného umělce, úplatné zákonné licence. Dále pak práva výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu, práva výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho prvotnímu záznamu, práva rozhlasového a televizního vysílatele k jeho vysílání, práva nakladatele a zvláštní práva pořizovatele databáze.

Pro umělecké výkony se obdobně použijí základní ustanovení o autorských licencích, ustanovení o omezení nabyvatele licence, o rozmnoženinách pro autora, o odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora a o zániku licence, uvedená v § 2371 až 2383 NOZ. Výkonný umělec však nemá právo na rozmnoženiny pro autora (§2377).

Pro zvukové záznamy, zvukově obrazové záznamy a rozhlasové nebo televizní vysílání se obdobně použijí ustanovení §2371 až 2376 a §2383 NOZ . Ustanovení o rozmnoženinách pro autora, o odstoupení od smlouvy pro nečinnost autora, o odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora se však nepoužijí. Výrobce zvukového záznamu nebo zvukově obrazového záznamu ani rozhlasový nebo televizní vysílatel nemají právo na dodatečnou přiměřenou odměnu ve smyslu stanovení v §2374.

Pro databáze, které jsou předmětem zvláštního práva pořizovatele databáze, se obdobně přiměřeně použijí ustanovení shora uvedená pro zvukové záznamy. I zde pořizovatel databáze však nemá právo stanovené v §2374.

V. SMLUVNÍ UJEDNÁNÍ K JINÝM NEHMOTNÝM STATKŮM

Jak již bylo dříve uvedeno, podle ustanovení § 1746 NOZ mohou strany uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště jako typ smlouvy upravena. V případě, že smluvní strany zvolí jinou formu než licenční ujednání, měly by postupovat podle jeho ustanovení § 1746 až 1758. Jde o podobnou právní úpravu smlouvy nepojmenované (*inominátní*), s níž jsme se setkávali v ustanovení § 269 odst. 2 dřívějšího obchodního zákoníku.

Ve smluvních ujednáních se setkáváme vedle předmětů práv k průmyslovému a jinému duševnímu vlastnictví, k nimž zákony o průmyslovém vlastnictví přiznávají absolutní

majetková práva vyvolávající absolutně právní účinky (*erga omnes*), i s jinými ideálními statky chráněnými jako prostý nehmotný majetek.²² Jde zejména o takové výsledky, s nimiž se setkáváme v souvislosti s právy k průmyslovému vlastnictví jako je know-how, obchodní tajemství, název domény a obchodní způsoby či metody. Práva k těmto výsledkům zpravidla chápeme jako práva relativní, jejichž těžiště spadá do právní úpravy nekalé soutěže.

V této souvislosti je namístě se zmínit o ustanoveních § 2631 až 2635, která upravují práva k dílu s nehmotným výsledkem, vytvořených v rámci smlouvy o dílo. Pokud v rámci plnění smlouvy o dílo, nebo v rámci soutěžního díla, vznikne výsledek, který je předmětem práva průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, může zhotovitel díla poskytnout tento výsledek i jiným osobám než jen objednateli, jen pokud tak bylo ujednáno. Pokud smlouva o dílo neobsahovala výslovný zákaz tohoto poskytnutí, je k němu zhotovitel oprávněn jen tehdy, není-li to vzhledem k povaze díla v rozporu se zájmy objednatele díla (či vyhlášovatele soutěže). Pokud je výsledek díla předmětem práv průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, má se za to, že jej zhotovitel poskytl objednateli k účelu vyplývajícím ze smlouvy²³.

KLÍČOVÉ SLOVÁ

Licenční smlouva, duševní vlastnictví, průmyslové vlastnictví, občanský zákoník, autorské právo, autorské dílo, literární dílo, umělecké dílo, vědecké dílo, počítačový program, databáze, fotografické dílo, související práva, typová smlouva.

KEY WORDS

License agreement, intellectual property, industrial property, civil code, author's right, author's work, literal work, artistic work, scientific work, computer program, database, photographic work, related rights, typed agreement.

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Boháček, M., Jakl, L. *Právo duševního vlastnictví*. Praha: VŠE, 2002, str. 133. ISBN 80-245-0463-4.
2. Čada, K. *Strategie průmyslového vlastnictví*. Praha: MUP Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2.
3. Čada, K., Knížek, M. *Průmyslové vlastnictví a licence v tržním hospodářství*. 2. vyd., Praha: ÚPV, 2001.
4. Jacob, R., Alexander, D., Fisher M. *Guidebook to Intellectual Property*, sixth edition. Oxford and Portland, Oregon: HART Publishing, 2013. ISBN 978-1-84946-325-6.
5. Jakl, L. *Právní ochrana duševního vlastnictví*, odst. 10.5.8 Smluvní licence v autorskoprávní oblasti. Praha: MUP, 2011, str. 193 až 195. ISBN 978-80-86855-78-3.
6. Jakl, L. *Duševní vlastnictví a jeho právní ochrana*. Praha: MUP Press, 2014. ISBN 978-80-87956-00-7.
7. Jakl, L. *Sbírka soudních rozhodnutí ve věcech práv k duševnímu vlastnictví*, Praha: ELSO group, 2007, rozhodnutí č. 8, ve věci 23C 170/98-224.

²² TELEČ, I., TŮMA, P. *Licenční smlouva v pojetí nového občanského zákoníku*. in: Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, Jakl, L. (ed.), Praha: MUP, 2012, str. 83-85. ISBN 978-80-86855-87-5.

²³ Srovnej VOJČÍK, P. *Zmluva o dielo s nehmotným výsledkom vo svetle nového Občanského zákoníka Českej republiky*. in: Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, Jakl, L. (ed.), Praha: MUP, 2012, str. 4-63. ISBN 978-80-86855-87-5 a VOJČÍK, P. et al. *Občianske právo hmotné*. Plzeň: Aleš Čeněk.2012. 637 s. ISBN 978-80-7380-402-2.

8. Telec, I., Tůma, P. *Licenční smlouva v pojetí nového občanského zákoníku*. in: Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví, Jakl, L.(ed.), Praha: MUP, 2012. ISBN 978-80-86855-87-5.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

Prof. Ing. Ladislav Jakl, CSc.

Metropolitní univerzita Praha

vedoucí katedry průmyslového vlastnictví a ředitel Ústavu právní ochrany duševního vlastnictví MUP

E-mail: ladislav.jakl@mup.cz